

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PRACTICI EDUCATIONALE ÎN PROIECTE EUROPENE

Ediția a II-a cu completări și revizuri

PRACTICI EDUCATIONALE ÎN PROIECTE EUROPENE

Ediția a II-a cu completări și revizuri

ISBN 978-606-95385-6-2

PRACTICI EDUCATIONALE ÎN PROIECTE EUROPENE

Coordonatori:

Prof. Carmen Antonescu

Prof. Mihaela Corina Nicolae

Autori:

Pr. prof. Marian Dobrescu

Prof. Bogdan Drăgoi

Prof. dr. Nicoleta Cristina Păunaș

Prof. învăț. primar Oana Păunescu

Prof. Barbara Brigita Popa

Prof. învăț. primar Rodica Popescu

Prof. Monica Tică

Prof. Denisa Marinela Toader

Prof. Gheorghîța Vasile

Târgoviște, 2022

ISBN 978-606-95385-6-2

ARGUMENT

Această carte constituie unul dintre produsele finale ale parteneriatului strategic între școli, Erasmus+, cu titlul “The Virtual Universe We Want”, parteneriat finanțat de Comisia Europeană cu suma de 159.340 euro, pentru toate cele 8 școli implicate, din care 26.780 euro i-au revenit Liceului de Arte “Bălașa Doamna”. Liceul nostru a fost coordonatorul întregului proiect, în perioada 1.09.2016-31.08.2018 și a avut ca parteneri următoarele instituții de învățământ: Institut Antoni Cumella – Spania; Kėdainiu Profesinio Rengimo Centras – Lituania; Zespól Szkól w Pobiedziskach – Polonia; Istituto di Istruzione Superiore “E. Fermi”– Italia; Abbas-Sıdıka Çalık Anatolian HighSchool– Turcia; Rigas31.Viduskolla – Letonia; Agrupamento de Escolas de Vila Real de Santo Antonio – Portugalia.

Scopul proiectului a fost conștientizarea și educarea elevilor asupra riscurilor navigării pe Internet, precum și utilizarea într-un mod mai sigur și responsabil a tehnologiei online.

Obiectivele parteneriatului, derulat pe o perioadă de doi ani au fost: 1. identificarea riscurilor în navigarea pe Internet și a ponderii lor, prin analiza opiniei a minimum 20% de elevi din fiecare școală parteneră; 2. cunoașterea regulilor de bună purtare în utilizarea mediului virtual și a datelor cu caracter personal, prin popularizarea bunelor practici în domeniul utilizării spațiului virtual, la minimum 20% din numărul de elevi din fiecare școală parteneră; 3. cunoașterea regulilor de utilizare a datelor cu caracter personal, prin elaborarea Regulamentului de bună purtare pe Internet, de către 20% din elevii fiecărei școli partenere; dezvoltarea autonomiei documentare, pentru 20% din numărul de elevi din fiecare școală parteneră, prin activități de cercetare și documentare pe Internet; 4. scăderea numărului de cazuri de agresiune virtuală (cyberbullying), prin implementarea unui curs opțional în fiecare școală parteneră, la minimum 20% din numărul de elevi din fiecare școală parteneră.

Caracterul inovativ al proiectului a vizat o abordare din trei perspective a acestei probleme (școală-elev-părinte), prin dezvoltarea la elevi a unor competențe și abilități necesare cetățeanului european, care va trai într-un spațiu fără frontiere, cum ar fi exersarea toleranței și a înțelegerii diversității culturale și facilitează învățarea elev-elev.

Elevii au avut șansa să cunoască alți tineri din Uniunea Europeană și să învețe unii de la alții. Proiectul a pus accent pe necesitatea prezentării progreselor făcute de echipa de proiect în fiecare școală parteneră, dar și în comunitate.

ACTIVITĂȚI DERULATE ȘI PRODUSE FINALE

Activitățile din cei doi ani de proiect au vizat înțelegerea, de către elevi, a importanței siguranței în mediul online și a modului în care se poate realiza navigarea pe Internet, în condiții optime.

Aceste activități au presupus: realizarea în școală a colțului Erasmus+; organizarea concursului de logo; crearea site-ului proiectului <http://thevirtualuniversewewant.weebly.com>; crearea grupului proiectului, pe Facebook <https://www.facebook.com/groups/547891935403155/>; aplicarea și interpretarea chestionarului despre siguranța adolescenților în mediul online; organizarea expoziției cu desene și expunerea lor la librăria *Fragilistic*, din Târgoviște, cu ocazia *Zilelor Educației Nonformale* organizarea unei întâlniri cu elevii, cu Poliția locală; conceperea de articole în presa locală; realizarea PPT-urilor de prezentare a orașului și a școlii; realizarea PPT-ului de prezentare a fenomenului cyberbullying; realizarea de studii și cercetări despre cyberbullying; realizarea PPT-ului de prezentare a legilor din România împotriva agresiunii virtuale; conceperea planurilor de lecții despre cyberbullying, a fișelor de reflecție, a fișelor de evaluare, predarea la 4 clase a acestor lecții de către profesorii din echipa de proiect; predarea la 8 clase de gimnaziu a unor lecții despre cyberbullying, de către elevele din echipa de proiect; organizarea concursului de postere, cu titlul *The Virtual Universe We Want* organizarea concursului de eseuri *My Safe Virtual World*; conceperea și realizarea campaniilor stradale; conceperea, aplicarea și interpretarea chestionarelor despre navigarea pe Internet; organizarea unor video-conferințe cu toți partenerii.

O altă activitate care s-a desfășurat în cadrul proiectului a fost pilotarea conceptelor cheie prin susținerea în școlile partenere a unor lecții de educație civică despre pericolele agresiunii virtuale, precum și despre încălcarea drepturilor omului printr-un astfel de act.

De asemenea, proiectul a încurajat dezvoltarea creativității elevilor din școlile partenere prin exprimarea în diverse moduri (pictură, grafică, procesare computerizată a imaginii, etc.), astfel încât fiecare a înțeles că toți ceilalți au diferite nevoi și abilități, dar, în același timp, fiecare generație este unică.

Site-ul proiectului a fost accesibil elevilor, părinților, profesorilor, etc., iar colțul Erasmus+ a inclus fotografii, broșuri, lucrări de artă plastică realizate de elevi.

Rezultatele finale au fost: o programă de învățământ pentru un curs opțional, care a fost implementată în școlile partenere, de la vârste cât mai mici, elaborată de profesorii participanți la proiect (argument, obiective, conținuturi, planificare, metode și mijloace didactice, evaluare); chestionare elaborate de profesorii participanți, care au fost folosite de către colegi în activitățile de follow-up ale proiectului; fișe de reflecție; studii de cercetare, elaborate de elevi sub

îndrumarea profesorilor, privind modalitățile diferite în care democrațiile europene ale țărilor partenere tratează fenomenul de agresiune virtuală; prezentări PPT ale școlilor partenere și ale orașelor în care se află acestea, elaborate de elevi; un website de proiect, proiectat și construit de elevii școlii coordonatoare de proiect, sub îndrumarea profesorilor; sondaje de opinie realizate de elevi, coordonați de profesorii participanți, referitoare la amploarea fenomenului de cyberbullying; un ghid de bune practici pentru profesori; un ghid de bune practici pentru părinți, elaborate de elevi, coordonați de profesorii participanți; un cod de bună purtare pe Internet, elaborat de elevi, sub îndrumarea profesorilor; buletine informative elaborate de elevi, cu privire la desfășurarea activităților curente ale proiectului; campanii stradale, de informare a cetățenilor, cu privire la fenomenul de agresiune virtuală; mini proiecte ale elevilor; proiecte didactice ale lecțiilor de civism pe tema agresiunii virtuale, elaborate de profesorii participanți; broșuri de informare; studii de caz in domeniu, realizate de elevi; eseuri realizate de elevi, pe tema siguranței în mediul on-line, cu titlul *My safe virtual world*; work-shopuri realizate de elevi în alte școli din comunitate, pe tema proiectului; sesiuni de informare, realizate de profesorii participanți la deplasările cu elevii și la reuniunile transnaționale de proiect; instrumente practice de învățare sau de e-learning.

IMPACT

Proiectul a avut un impact major asupra participanților, deopotrivă asupra elevilor, a cadrelor didactice, a școlii și a comunității.

Impactul la nivel local a presupus:

- participarea părinților în măsură mai mare la viața școlii;
- responsabilizarea părinților cu privire la supravegherea și controlul activității propriilor copii pe Internet;
- colaborarea susținută cu alte școli la nivel local, prin diseminarea rezultatelor proiectului;
- posibilitatea de extindere a colaborării dintre autoritățile locale ale municipiului Târgoviște și cele ale localităților de reședință ale școlilor partenere din alte țări;
- sensibilizarea părinților spre cultura și civilizația altor țări din Europa, prin împărtășirea experiențelor de către profesorii și elevii participanți la deplasările transnaționale;
- utilizarea resurselor accesibile pe site-ul proiectului, furnizate gratuit, timp de 5 ani.

Impactul proiectului asupra cadrelor didactice s-a manifestat prin:

- dezvoltarea capacității de lucru în echipă, dar și prin alăturarea lor a unor grupuri de lucru în cadrul a 3 proiecte eTwinning;
- crearea unor relatii deschise, bazate pe cooperare si respect, prin colaborarea cu profesorii din alte țări, cunoscuți în deplasările transnaționale;
- atingerea unei satisfacții sporite, datorită modelelor noi de dezvoltare profesională, prin utilizarea la clasă a unor tehnici și metode educaționale inovative;
- îmbunătățirea cunoștințelor de limba engleză, prin pregătirea lingvistică și exersarea acestora în activitățile proiectului;
- dezvoltarea competențelor managementului de proiect, prin scrierea unor draft-uri de proiecte Erasmus KA2, în vederea găsirii unor viitori parteneri;
- creșterea dimensiunii europene a educației, prin inițierea de proiecte ulterioare cu organizațiile participante la proiect;
- îmbunătățirea competențelor de interrelationare, prin colaborarea și comunicarea în cadrul proiectelor care se vor derula ulterior;
- dezvoltarea competențelor manageriale și ale managementului financiar, prin exersarea acestora în derularea activităților proiectului;
- desfășurarea unui curs opțional care sa optimizeze actul didactic, prin transferuri de cunostinte între diferite discipline, prin folosirea unor metode care sa valorifice creativitatea elevilor;
- îmbogățirea cunoștințelor despre țările și culturile partenerilor, prin pregătirea culturală;
- atingerea unei satisfactii sporite, datorită modelelor noi de dezvoltare profesionala, prin utilizarea la clasă a unor tehnici si metode educationale inovative;
- îmbunătățirea cunoștințelor de limbă engleză, prin pregătirea lingvistica si exersarea acestora in activitatile proiectului;
- cresterea dimensiunii europene a educatiei, prin initierea de proiecte ulterioare;
- dezvoltarea profesională, prin 3 workshopuri sustinute de participantii la cursuri, la care ceilalti profesori ai scolii vor participa;
- cresterea abilitatilor in utilizarea TIC, prin comunicarea realizata in cadrul a 3 proiecte eTwinning ulterioare;
- îmbunătățirea competențelor de interrelaționare, prin colaborarea și comunicarea în cadrul proiectelor;
- creșterea motivatiei și a încrederii in sine, prin participarea la proiecte Erasmus+;
- creșterea calității actului educational prin diversificarea strategiilor si metodelor didactice.

2. Impactul proiectului asupra elevilor a permis:

- cunoașterea regulilor de bună purtare pe Internet;
- realizarea schimburilor de idei cu alti elevi implicați;
- dezvoltarea competențelor de comunicare în limba engleză;
- dezvoltarea competențelor civice ale cetățeanului european;
- cultivarea unui comportament responsabil în navigarea pe Internet;
- realizarea de schimburi de experiențe cu elevii din organizațiile partenere;
- creșterea interesului și a motivației pentru studiu, prin participarea la lecții ce utilizează tehnologia digitală;
- asumarea unor responsabilități în cadrul grupului;
- creșterea stimei de sine, prin valorizarea calitatilor, abilitatilor în cadrul unor lecții de consiliere care abordează tematica proiectului;
- stimularea și valorizarea creativității, prin utilizarea strategiilor de rezolvare a problemelor cetățeanului european.

3. Impactul asupra organizației școlare a însemnat:

- introducerea unui curs opțional, care a vizat siguranța în navigarea pe Internet;
- eficientizarea monitorizării și a controlului managerial, prin expertiza dobândită de echipa de management a proiectului;
- intensificarea colaborării între profesorii școlii, prin împărtășirea exemplurilor de bună practică;
- dezvoltarea relațiilor de parteneriat european, prin inițierea de noi proiecte Erasmus+ KA2;
- constientizarea rolului școlii în promovarea interculturalității, prin derularea de mini-proiecte eTwinning;
- creșterea prestigiului școlii în comunitate, prin articolele publicate în presa locală;
- dezvoltarea relațiilor cu comunitatea, prin inițierea unor parteneriate cu comunitatea locală;
- valorizarea școlii în rândul comunității locale, prin activitățile de diseminare din presa și media locală;
- extinderea utilizării cu eficiență maximă a unor resurse oferite de către școală: computere, cărți, bibliotecă etc.
- creșterea dimensiunii europene a școlii, prin schimbul de idei și cunoașterea sistemelor educaționale ale altor țări.

Pentru a îndeplini cel puțin unul dintre scopurile proiectului, s-a realizat, ca produs final, o culegere de bune practici. Scopul acesteia a fost conștientizarea și educarea elevilor, profesorilor, părinților asupra riscurilor navigării pe Internet, pentru a permite utilizarea într-un mod mai sigur și responsabil a tehnologiei online.

Ne-am propus elaborarea unui îndrumar pentru părinți, care să le ofere acestora suportul metodologic pentru a putea controla activitatea copiilor pe Internet, dar și a unuia pentru profesori, prin intermediul căruia aceștia să le ofere elevilor cele mai bune soluții, în cazul în care se confruntă cu fenomenul de agresiune virtuală. Totodată, am conceput un îndrumar pentru elevi, un cod de bună purtare pe Internet, care include modalități de prevenire a agresiunii virtuale și câteva sfaturi, menite să-i ajute pe adolescenți să fie în siguranță, în timpul navigării în mediul online.

Toate aceste materiale au pornit de la înțelegerea necesității informațiilor despre mediul online, atât pentru copii, adolescenți, cât și pentru profesori și părinți. Acest lucru a fost ușor de sesizat, încă de la începutul proiectului, prin realizarea, completarea și interpretarea unui chestionar:

Utilizarea în siguranță a Internetului – chestionar pentru elevi

1. Utilizezi vreo rețea socială?

- Da
- Nu

2. Ești familiarizat cu utilizarea în siguranță a Internetului?

- Da
- Nu
- Nu dețin suficiente informații

3. Cu ce tipuri de încălcare a securității rețelelor și informațiilor te confrunți pe Internet?

(marchează răspunsurile potrivite)

- Viruși de calculator
- Spam
- Preluarea de către alții a datelor mele cu caracter personal
- Hacking la un calculator personal
- Conținut ilegal și dăunător de informații online (rasism, sadism, pornografie etc.)

- Manipulare de informații și date de cont în rețele sociale
- Probleme de restricție de vârstă (jocuri de noroc, comerț electronic)
- Nu m-am confruntat cu vreo încălcare a securității rețelelor și a informațiilor
- Altele:

4. Ai avut vreo problemă privind încălcarea securității rețelelor și a informațiilor?

(marchează răspunsurile potrivite)

- Manipulare de software pe orice dispozitiv (PC, tabletă și telefon etc.)
- Furt sau falsificare de date cu caracter personal
- Daune psihologice emoționale (de ex. agresiunea)
- Nu am avut nicio problemă
- Altele:

5. Cu ce fel de amenințări te confrunți pe Internet? (marchează răspunsurile potrivite)

- Hărțuire online
- Informații ilegale și dăunătoare
- Publicare de informații personale
- Sexual chat
- Conținut jignitor sau ilegal
- Pierderea intimității
- Nu mă confrunt cu nicio amenințare
- Altele:

6. Oferi informații adevărate despre tine în timp ce comunică pe Internet (de ex. pe rețele sociale sau site-uri de dating)?

- Întotdeauna
- Adesea
- Câteodată
- Niciodată

7. Care sunt riscurile dezvăluirii datelor cu caracter personal pe Internet?

- Furtul de identitate, în scopul de a face o achiziție sau de a efectua tranzacții monetare în numele unei alte persoane
- Fotografii utilizate în publicitate sau plasate pe site-uri erotice
- Hărțuirea electronică cu scopul de a intimida o persoană sau de a provoca tensiuni
- Publicitate nesolicitată - reclame
- Presupun ca nu există riscuri

Altele:

8. Sunt adulții (părinți, profesori, etc.) interesați de ceea ce faci pe Internet?

Da, adesea

Da, rareori

Nu, nu sunt interesați

9. Ce anume fac adulții (părinți, profesori, etc.) în scopul de a-ti asigura utilizarea în siguranță a Internetului? (marchează opțiunile care se potrivesc)

Îmi vorbesc despre comportamentul on-line, conținutul ilegal și dăunător de pe Internet

Uneori aruncă o privire asupra modului meu de comunicare pe Internet

Supraveghează navigarea mea pe Internet

Îmi limitează accesul la Internet

Verifică ce site-uri am vizitat

Stabilesc reguli pentru utilizarea în siguranță a Internetului

Aplică instrumente de filtrare pentru a bloca site-uri inacceptabile

Nu iau nicio măsură în acest sens

Altele:

Chestionarele au fost aplicate unui eșantion de 192 de elevi ai școlii. Am pornit în cercetare de la ipoteza ca adolescenții nu cunosc în profunzime regulile de navigare în siguranță pe Internet, astfel fiind supuși permanent riscurilor presupuse de aceasta.

1. Se observă ca numărul elevilor care folosesc rețele de socializare crește pe măsură ce crește vârsta, atingând valori maxime la 17-18 ani. Acest rezultat ar putea fi corelat cu scăderea gradului de supraveghere din partea părinților, dar și cu dorința de a căpăta un grad crescut de independență
2. , caracteristic adolescenților.
3. Se observă ca 84% dintre elevi sunt convingși că știu să folosească Internetul în siguranță, doar 15% recunoscând ca nu au suficiente informații despre acest subiect, iar 1% recunoscând că nu știu să facă acest lucru.
4. Se observă că relativ crescute sunt:
 - Preluare de către alții ale datelor personale 30%
 - Folosire de date în rețele 11%,acestea putându-se constitui în forme de agresiune virtuala.
5. La această întrebare, elevii recunosc existența urmărilor navigării online fără cunoașterea regulilor:
 - Furt sau falsificare de date cu caracter personal 19%

- Daune psihologice emoționale (de ex. agresiunea) 27%
6. La această întrebare, aproape toate răspunsurile constituie forme ale agresiunii online: din totalul de 192 de elevi, s-au confruntat cu fenomenul de agresiune virtuala:
- Hărțuire online 16%
 - Informații ilegale și dăunătoare 11%
 - Publicare de informații personale 6%
 - Conținut jignitor sau ilegal 23%
 - Pierderea intimității 6%

Aceste date arata ca fenomenul este prezent, în oricare dintre forme.

7. Este îngrijorător rezultatul obținut la această întrebare: 65% dintre elevi oferă informații despre persoana proprie uneori, 12% adesea, iar 4% întotdeauna. Acest lucru demonstrează vulnerabilitatea tinerilor aflați la vârsta adolescenței. Informațiile și detaliile despre persoana respectivă pot deveni adevărate arme în derularea fenomenelor de agresiune virtuala.

CONCLUZII

În urma aplicării chestionarului, apar ca evidente următoarele:

- elevii nu cunosc în totalitate regulile de comportare în mediul online;
- exista elevi care nu cunosc decât superficial regulile de comportare in mediul virtual;
- elevii nu recunosc întotdeauna cazurile de hărțuire online/cyberbullying în care au fost implicați. Cauza acestui lucru o constituie fie faptul că acest fenomen nu li se pare grav (sau că ar putea avea urmări nedorite), fie sentimentul de rușine că au fost implicați în așa ceva. Adolescența este o vârstă dificilă, la care individul se descoperă pe sine însuși, iar imaginea pe care o au ceilalți despre el este extrem de importantă.

- elevii nu cunosc elemente legate de protecția datelor personale;
- elevii nu știu cum să se comporte în situații concrete legate de riscurile navigării pe Internet, nu știu cu cine să vorbească sau cui să povestească situațiile-problemă a căror gravitate nu o conștientizează, de cele mai multe ori;

- părinții supraveghează din ce în ce mai puțin activitatea copilului la calculator, pe măsură ce acesta crește și capătă mai multă autonomie. Părinții trebuie să știe că există metode studiate prin care copilul poate fi controlat și mai apoi îndrumat dacă a apucat într-o direcție greșită. Experții sunt de acord, în marea lor majoritate, că cea mai bună metodă este să urmărești, discret și constant, site-

urile pe care copilul le vizitează, urmând apoi, dacă s-a constatat ceva nelalocul lui, să i se vorbească copilului despre riscurile existente.

Observând rezultatele obținute în urma acestui chestionar, am hotărât realizarea acestui îndrumar, considerând că nu doar elevii au nevoie de reguli și informații necesare navigării în siguranță în mediul online, ci și părinții și profesorii, pentru a ști cum să acționeze în cazuri de agresiune virtuală, dar să și prevină apariția fenomenului.

**INTERVENȚIE ÎN
CAZURILE DE
CYBERBULLYING**

I. Ce este Cyberbullying?

Cyber-violența (în engleză Cyberbullying, categorie în care intră și agresiunea prin mijloace electronice) este orice acțiune deliberată care implică utilizarea Internetului, calculatorului sau dispozitivelor mobile (telefoane mobile, tablete etc.) și care are scopul de a provoca prejudicii materiale sau psihice victimei.

Agresivitatea electronică poate afecta persoane de toate vârstele, în timp ce termenul „cyber-violență” este rezervat pentru agresiune, unde ori autorii, sau victimele sunt copii și tineri.

Prin hărțuire în spațiul virtual (Cyberbullying) se înțelege jignirea, amenințarea, batjocura și înjosirea altora cu premeditare cu ajutorul unor mijloace moderne de comunicare – de obicei pe o durată îndelungată de timp.

Acest tip de hărțuire are loc pe Internet (de ex. prin e-mailuri, Messenger, rețele de socializare sau prin video-uri pe anumite portaluri), pe telefonul mobil (de ex. prin mesaje/SMS-uri sau apeluri repetate supărătoare). Făptașul – numit și bully – acționează de obicei anonim, așa încât victima să nu știe cine este în spatele atacurilor.

Când vine vorba de hărțuirea copiilor sau tinerilor în spațiul virtual, victimele și făptașii se cunosc, de cele mai multe ori, din viața reală. De regulă, victimele presupun deja cine sunt agresorii. Acest tip de hărțuire provine din mediul înconjurător al elevilor – școala, cartierul, satul sau comunitatea etnică de care aparțin victimele. Cazurile, în care un străin a fost făptașul sunt foarte rare.

II. Despre Cyberbullying

Hărțuirea pe Internet a atins deja cote alarmante, iar victimele fenomenului nu au foarte multe arme la dispoziție pentru a se proteja de așa ceva. Aspectul fizic, pasiunile și situația materială se află printre principalele motive. Principalele arme de atac folosite pe Internet pentru a agresa victimele se leagă de înfățișare și felul în care se îmbracă. Alte motive frecvente pentru care tinerii sunt hărțuiți sunt hobby-urile și preocupările de zi cu zi, situația materială a familiei din care provin, rezultatele de la școală și orientarea sexuală.

Două treimi dintre cei hărțuiți nu au povestit nimănui despre incident, tinerii invocând motive precum teama, lipsa de încredere că ar putea schimba ceva sau faptul că nu au crezut că e necesar să implice și alte persoane, deși au fost afectați în mod direct de agresiune.

Cele mai populare rețele de socializare unde are loc fenomenul de cyberbullying sunt Facebook, Messenger și, la mare distanță, Instagram, iar mijloacele de propagare a fenomenului cel mai des folosite sunt mesajele de amenințare și cele negative primite în canalul privat, urmate de

comentarii negative la fotografii și furt de identitate. Cei mai mulți afirmă că incidentele de acest fel le-au scăzut încrederea în sine și i-au determinat să se izoleze de ceilalți. Mai puțini, dar nu de neglijat, sunt cei care au afirmat că au intrat în depresie sau au compensat lipsa prietenilor din mediul online prin consum de alcool sau droguri. Mai mult, mulți spun că au asistat la un astfel de atac, fără să fie agresori sau victime, însă doar puțini au intervenit în conflictul dintre cele două părți.

Deși majoritatea ar fi dorit să ia partea celui hărțuit, cei mai mulți devin indiferenți sau chiar agresori, de teama de a nu fi atacați la rândul lor și transformați în victime.

III. Măsuri pe care profesorii le pot lua

Pentru astfel de situații, școala trebuie să dezvolte și să aplice proceduri de reacție în cazurile existenței de suspiciuni sau confirmate privind implicarea unui copil într-un incident cu potențial periculos online. Procedurile scrise și distribuite personalului școlar trebuie să informeze clar asupra modalităților concrete prin care profesorii trebuie să identifice și să se comporte în raport cu potențialele victime ale unor amenințări online și, în funcție de specificul cazului, să gestioneze, în primă fază, relațiile cu părțile implicate: potențialii autori, martori și părinți.

Aceste proceduri pot fi realizate de către personalul instituției școlare, însă este recomandată implicarea de consultanți externi, cu experiență în domeniul securității online, și adaptată la realitatea specifică a școlii.

Procedurile trebuie să țină cont de câteva elemente semnificative de bază:

- prioritizarea activităților specifice de susținere a victimei, element adeseori omis în cadrul demersurilor de reducere a impactului unui incident online;
- să conțină elemente acționale concrete care să permită documentarea evenimentelor și conservarea eventualelor probe;
- modalități concrete de implicare a părinților în soluționarea incidentului;
- elemente concrete privind posibila cooperare cu instituțiile competente - de la asistență psihologică specializată până la cooperarea cu organele de aplicare a legii.

De aceea, este necesară cunoașterea permanentă a potențialelor amenințări online, cu elementele de caracterizare specifice ale fiecăreia, și elaborarea de proceduri concrete de abordare pentru fiecare posibilă situație în parte.

Independent de persoana care raportează un caz de cyber-violență, procedura de reacție ar trebui să includă:

- asigurarea sprijinului pentru victima violenței;
- conservarea probelor și stabilirea circumstanțelor faptei;
- asigurarea condițiilor pentru atragerea responsabilității autorilor pentru consecințele faptelor lor;
- asigurarea de activități specifice pentru a determina schimbarea atitudinii elevului vinovat față de faptele săvârșite.

Toate cazurile de violență, prin urmare și violența prin utilizarea de mijloace electronice, trebuie să facă obiectul unor cercetări/ anchete, să fie înregistrate și documentate.

1. Dacă informațiile despre incident au făcut obiectul informării unui cadru didactic, altul decât dirigintele sau învățătorul responsabil cu clasa în care s-a petrecut, acesta trebuie să informeze în cel mai scurt timp profesorul responsabil, care, la rândul său trebuie să informeze conducerea școlii;

2. Conducerea școlii și, în funcție de natura incidentului, psihologul școlar, în colaborare cu profesorul responsabil de clasă, trebuie să analizeze evenimentele, să ia măsuri;

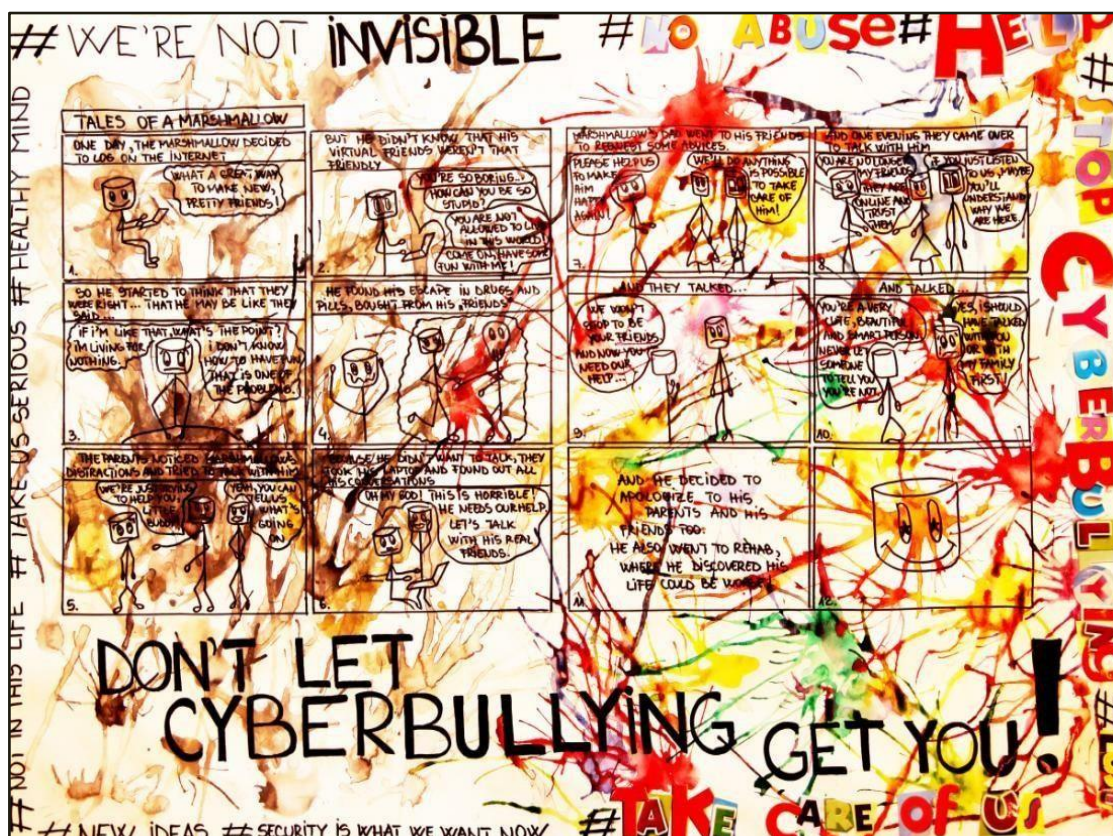
3. În atribuțiile școlii trebuie să intre și determinarea circumstanțelor producerii incidentului și în măsura posibilităților, identificarea potențialilor martori;

4. În procedura de intervenție trebuie prevăzută și prezența profesorului de informatică, în mod special în faza de protecție și conservare a probelor și a derulării verificărilor. Orice probă care este asociată cu o faptă/un incident de cyber-violență trebuie să fie conservată și înregistrată. Înregistrarea, în orice formă, trebuie să conțină data și ora de primire a materialului, conținutul (text) și dacă este posibil, detalii ale expeditorului (numele utilizatorului, adresa de e-mail, numărul de telefon mobil etc.) sau adresele paginilor web unde conținutul incriminator sau profilul a fost găsit;

5. Protejarea/conservarea probelor ușurează activitățile necesare a fi derulate în cooperare cu furnizorii de servicii (solicitarea de date către furnizorul de Internet sau de servicii web pentru datele de identificare ale unui utilizator, ștergerea conținutului ofensator etc.), fiind necesar a fi aduse la cunoștința tuturor părților implicate: conducerea școlii, psiholog, diriginte sau profesor titular, părinți și, dacă sunt indicii privind săvârșirea unei infracțiuni, către organele de aplicare a legii.

Cum puteți păstra / conserva probele în situația unui incident de cyber-violență?

- Telefonul mobil: nu ștergeți mesajul. Salvați toate mesajele, fie cele cu text fie cele vocale înregistrate în căsuța vocală.
- Mesageria instantanee (SMS / MMS). Unele servicii permit înregistrarea conversațiilor. Există, de exemplu, pe lângă posibilitatea de a copia/retranscrie o conversație orală, și posibilitatea de a copia SMS-uri și MMS-uri pe un document Word (sau alt editor de text), pentru a le salva și a le imprima.
- Site-uri ale rețelelor de socializare sau orice site web/www. Pentru a păstra o copie a conținutului afișat pe ecran, apăsați pe tasta Control și Print Screen (folosiți unealta „Capture” pe Macintosh), și ulterior efectuați operațiunea „Paste” într-un document Word.
- Chat. Ca și pe web, dacă doriți să păstrați o copie a conținutului afișat pe ecran, apăsați pe tasta Control și Print Screen (folosiți unealta „Capture” pe Macintosh), și ulterior efectuați operațiunea „Paste” într-un document Word, sau imprimați pur și simplu pagina dorită.
- E-mail. Copiați și imprimați mesajul, trimiteți-l către diriginte sau învățător, care se va ocupa de determinarea circumstanțelor incidentului. Salvați mesajul complet, nu numai textul, deoarece astfel vor fi conservate toate datele privind originea acestuia.

Identificarea autorului

Persoanele cu atribuții privind verificarea circumstanțelor producerii unui astfel de incident trebuie să aibă cunoștințele necesare pentru identificarea datelor relevante și trebuie să aibă în vedere faptul că datele extrase din mijloace electronice nu sunt suficiente pentru stabilirea/identificarea autorului.

1. Mulți autori ai unor fapte de cyber-violență folosesc identități electronice false, spre exemplu, utilizând telefoanele altor studenți, profiluri care nu le aparțin de pe rețele de socializare, conturile de email ale altora, conturi de mail sau create pe site-uri de socializare furnizând date false despre identitatea proprie etc., în scopul transmiterii de mesaje sau publicării de materiale ofensatoare. Dificultăți în urmărirea sau identificarea unui „cyber agresor” pot să apară și atunci când materialul este trimis prin intermediul unor dispozitive mobile conectate la rețele wireless deschise sau când sunt utilizate facilități de anonimizare prin utilizarea de servere proxy, ambele variante disponibile pe scară largă în prezent.

2. Din analiza mai multor cazuri, în cea mai mare parte a incidentelor de acest fel, identificarea agresorului nu este foarte dificilă. Victimele cyber-violenței sunt adesea capabile să identifice autorul crimei (foarte des este un coleg sau o persoană din anturaj).

3. În situația în care nu este posibilă stabilirea autorului, este necesar să vă adresați către furnizorul de servicii pentru a scoate de pe net materiale compromițătoare/ofensatoare. Art. 16 din Legea nr. 365 din 2002, privind comerțul electronic stabilește drepturi pentru persoanele care pot fi lezate de conținutul unor pagini web găzduite pe teritoriul României și obligații pentru furnizorii de astfel de servicii.

4. Dacă se stabilește sau este evident că legea a fost încălcată și identitatea autorul/ilor nu a putut fi determinată, este obligatorie contactarea poliției.

Modul de acțiune în raport cu autorii actelor de violență prin mijloace electronice

Când autorul incidentului de cyber-violență este cunoscut și este elev al școlii, dirigintele/învățătorul împreună cu psihologul școlii ar trebui să desfășoare următoarele activități:

1. Discuția / conversația cu elevul responsabil asupra comportamentului lui, urmărind următoarele reperi:

- determinarea circumstanțelor incidentului, pentru a identifica împreună cauzele și a găsi o soluție pentru aplanarea conflictului;

- autorul trebuie să primească un mesaj ferm că astfel de fapte sunt interzise, fără derogare;

- elevul trebuie informat asupra consecințelor comportamentului său și asupra reglementărilor și/sau normelor juridice la care se va face apel pentru încadrarea faptei sale;

- determinarea autorului să șteargă eventuale materiale cu conținut ofensator publicate online;

- în cadrul discuției, în funcție de gravitatea și de natura faptelor, trebuie analizată posibilitatea medierii între părți și identificarea unor posibile măsuri reparatorii;

- dacă au fost mai mulți autori, trebuie discutat cu fiecare în parte și identificat liderul acestora;

- autorul nu trebuie să fie confruntat cu victima actului de violență prin mijloace electronice.

2. Comunicarea cu părinții autorului și discuția despre comportamentul copilului lor:

- părinții autorului trebuie să fie informați despre acțiunile acestuia și trebuie să le fie prezentate dovezile care au condus la această concluzie, cu această ocazie fiind-le comunicate și măsurile disciplinare pe care școala le poate dispune împotriva copilului.

3. Acordarea de asistență psiho-pedagogică autorului:

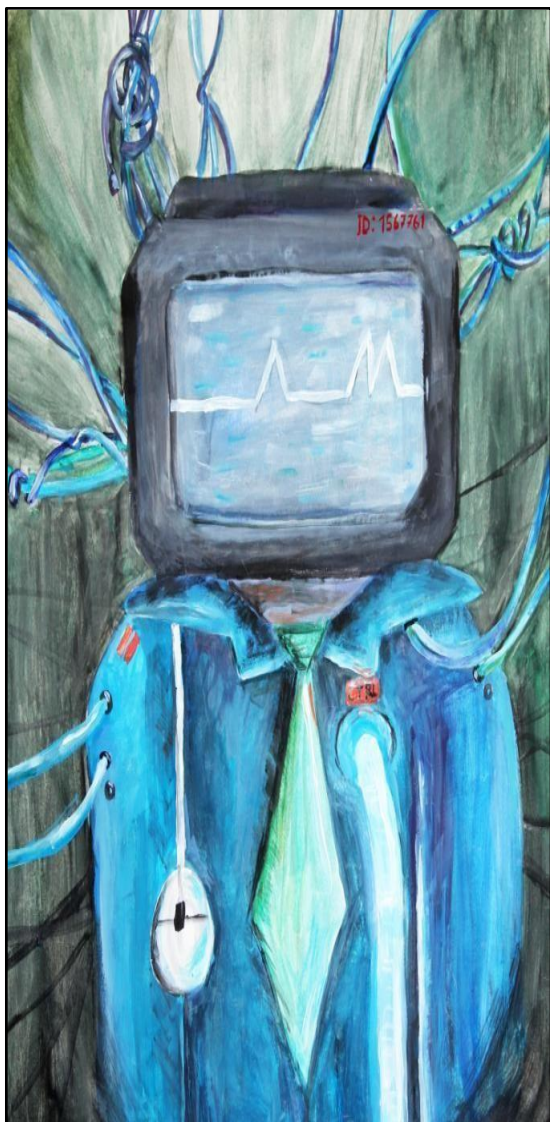
- comunicarea cu autorul incidentului trebuie să ajute elevul să înțeleagă consecințele comportamentului său și să urmărească modificarea atitudinii sale în raport cu faptele săvârșite și cu modalitatea de utilizare a noilor tehnologii;

- dacă școala dispune de condiții adecvate, asistența psihologică specializată poate fi acordată în cadrul școlii;

- în anumite cazuri temeinic justificate, se poate propune elevului, în timpul discuției (cu consimțământul părinților), un program de asistență psihologică în cadrul unei instituții specializate.

Aspecte care pot sprijini demersurile de identificare a autorului

1. Martorii - alți elevi care vizualizează conținutul ofensator, care pot avea informații despre autor, despre potențialul conflict între părți sau îl pot identifica cu ajutorul datelor disponibile (număr de telefon, adresă de poștă electronică, etc.)

2. Contactarea furnizorului de servicii de găzduire a resurselor web implicate în incident (pagină web, forum de discuții etc.) sau a furnizorului de servicii Internet (se va analiza specificul incidentului și resursele utilizate de autor) - astfel poate fi blocat/ suspendat contul autorului, eliminat conținutul ofensator, dar pot fi obținute și date suplimentare despre autorii actelor de violență prin mijloace electronice și pot fi facilitate eventualele acțiuni derulate de organele de aplicare a legii pentru identificarea autorului (dacă situația o impune, măsurile legale în raport cu furnizorii de servicii implicați pot fi dispuse numai în cooperare cu autoritățile responsabile ale statului).

3. Contactarea furnizorului de servicii de telefonie mobilă - dacă numărul de telefon este ascuns, operatorul are posibilitatea de identificare a numărului de apel, cu condiția furnizării numărului de telefon apelat, precum și data și ora apelului. De asemenea, aceste date pot fi transmise de către operator numai organelor de aplicare a legii.

4. Dacă este posibil, trebuie implicați și părinții în pregătirea demersurilor de conștientizare a elevilor cu privire la efectele actelor de violență prin mijloace electronice, putând fi semnat și un angajament care să implice, părinții, reprezentantul școlii și elevul, prin care să se aducă la cunoștința acestuia regulile de comportare online, precum și consecințele administrative și legale ale nerespectării acestora.

Măsurile disciplinare pentru autorii actelor de violență prin mijloace electronice

1. Violența prin mijloace electronice trebuie sancționată prin prevederile regulamentului școlar, cu consecințe similare actelor de violență fizică. În plus, specific acestor tipuri de fapte, pot fi aplicate sancțiuni cum ar fi: interzicerea accesului pentru o perioadă limitată în laboratorul de informatică în timpul liber sau de a introduce în școală dispozitive electronice care dispun de conectivitate la Internet sau la rețeaua de comunicații electronice mobile.

2. Obiectivele prioritare avute în vedere în raport cu sancțiunea împotriva autorului sunt:

- încetarea imediată a actului de violență și garantarea unui sentiment de siguranță pentru victimă;
- conștientizarea comportamentului lui, a problemelor pe care le-a generat și prevenirea pe viitor a unui comportament similar;
- de a arăta comunității școlare ca cyber-violența nu va fi tolerată sub nicio formă și că școala este în măsură să reacționeze în mod eficient în astfel de situații.

3. La stabilirea sancțiunii cele mai potrivite trebuie avute în vedere:

- dimensiunile și importanța pagubelor/efectelor generate - dacă materialul a fost făcut public într-un mod care a permis accesul unui public extins (acest lucru determină dimensiunea gradului de umilință experimentată de victimă), sau dacă este dificilă eliminarea materialului ofensator de pe Internet, etc.;
- durata de persecuție a victimei: a fost o expunere prelungită sau un singur episod;

- premeditarea faptei - dacă fapta a fost planificată și dacă autorul a fost conștient că va crea daune unui coleg (unele acțiuni de cyber-violență sunt determinate de inconștiență sau de lipsa de conștientizare a consecințelor);

- un factor interesant este de a vedea cât de multe eforturi a depus autorul pentru ascunderea identității, etc.;

- motivația autorului. Trebuie să vă asigurați că acțiunea sa nu are un caracter de răzbunare, pe fondul unei potențiale persecuții suferite anterior;

- tipul de material ofensator distribuit.

Măsuri de sprijin al victimelor actelor de violență prin mijloace electronice

1. Sprijin psihologic

Ca și în cazurile altor forme de violență, victima cyber-violenței are nevoie de ajutor și de sprijin emoțional din partea adulților.

Victima trebuie de asemenea să știe că școala va lua măsuri cu fermitate și oportunitate pentru a rezolva problema.

În timpul conversației cu elevul - victimă a cyber-violenței, trebuie parcurse următoarele etape:

- asigurați-l că a făcut ceva corect, raportând incidentul;

- asigurați-l că înțelegeți trăirile prin care trece și faptul că este dificil să dezvăluie incidentul și transmiteți-i cu fermitate faptul că nimeni nu are dreptul să-l trateze în acest fel;

- asigurați-l că școala nu tolerează nicio formă de violență și că îl sprijină, prin adoptarea măsurilor de reacție adecvate situației sale;

- acordați atenție expresiilor non-verbale ale sentimentelor copilului - jenă, rușine, frică, spaimă, tristețe, sentiment de vinovăției.

2. Recomandare

Elevul care devine victima cyber-violenței ar trebui sfătuit despre cum să se comporte pentru a-și menține un sentiment de siguranță și pentru evitarea escaladării sentimentului de persecuție.

Recomandări de urmat pentru victimă:

- să nu mențină contactul cu autorul, să nu răspundă la e-mailuri, apeluri telefonice sau orice alte mijloace de contact ce ar putea fi folosite de acesta;
- să nu ștergă probele sau să le ascundă: e-mail, SMS, MMS, foto, video și să le prezinte personalului școlii sau părinților;
- se recomandă schimbarea numărului de apel al telefonului, adresa de mail, conturile utilizate pe rețele de socializare etc.;
- dacă elevul utilizează servicii de mesagerie online, asigurați-vă că acesta nu poate fi contactat decât de persoane cunoscute (majoritatea serviciilor de profil permit configurarea unor liste de utilizatori cu care pot fi angajate conversații, precum și blocarea altora).

3. Monitorizare

După intervenția inițială, ar trebui monitorizată permanent evoluția elevului victimă, astfel încât să fie evitate acțiuni suplimentare împotriva sa, sau chiar acte de răzbunare cu violență sau acțiuni de șantaj din partea autorului.

Părinții victimei trebuie să fie informați asupra problemei și să accepte sprijinul unității școlare. În cadrul unei întâlniri cu dirigintele, învățătorul sau psihologul, trebuie să i se prezinte măsurile, care au fost adoptate pentru clarificarea incidentului și pentru a-i garanta securitatea elevului - victimă. Dacă este necesar, ar trebui să fie propus părinților și copilului să apeleze la sprijinul unui psiholog specializat în acest domeniu.

Cum să vă comportați cu un martor, care semnalează un act de cyber-violență

1. Spuneți-i că semnalarea faptei de violență este o acțiune corectă.
2. Transmiteți-i clar că acest gest presupune mult curaj din partea lui.
3. Asigurați-l de discreția dvs. totală. Nu dezvăluiți datele sale dacă nu este necesar (de exemplu, identitatea sa poate fi dezvăluită doar atunci când problema va fi semnalată la poliție).
4. Sub nicio formă nu îl confrunțați cu autorul faptei.
5. Aveți grijă de el și de securitatea sa, nu faceți publică implicarea lui în caz.

Pregătirea documentației privind incidentul

1. Educatorul / Psihologul are obligația de a întocmi un documentar al incidentului, ce trebuie să conțină documentele care să susțină și să probeze, dacă este cazul, comunicarea cu autorul, victima, părinții lor și martorii, precum și orice activități/ măsuri dispuse în caz.

Documentele trebuie să conțină data și locul discuțiilor, datele personale ale participanților și o descriere a demersului și a conținutului conversației.

2. Dacă conversațiile au loc în prezența unui martor (de exemplu, un alt profesor), documentele se semnează și de către acesta.

3. Dacă probele de cyber-violență au fost conservate și protejate, ele trebuie adăugate la dosarul/documentarul aferent incidentului (descriere, inventar tipărit etc.).

Colaborarea școlii cu autoritățile de aplicare a legii

Cea mai mare parte a cazurilor de cyber-violență nu necesită informarea autorităților de aplicare a legii, acestea putând fi rezolvate cu ajutorul resurselor disponibile la nivelul instituției școlare.

Există totuși situații în care este necesară sesizarea poliției, astfel:

- părinții autorului faptei de violență prin mijloace electronice refuză să colaboreze sau nu se prezintă la școală la solicitarea personalului didactic sau elevul nu a abandonat activitatea care a generat incidentul. În aceste condiții, conducerea școlii trebuie să sesizeze în scris situația existentă în instituție către poliție.

- când școala a epuizat toate mijloacele educaționale disponibile (de exemplu, întâlniri cu părinții autorilor, aplicarea măsurilor disciplinare prevăzute de regulamentele școlare față de autor, întâlniri ale acestuia cu psihologul școlii etc.), fără a fi atinse rezultatele dorite, atunci conducerea școlii trebuie să sesizeze autoritățile competente, conform legislației în vigoare.

- școala este obligată să comunice autorităților de aplicare a legii inclusiv cazurile de violență prin mijloace electronice pentru care se sesizează din oficiu.

Bibliografie:

- <http://www.securitateonline.ro>
- <http://www.sigur.info/siguranta-online/copii-pe-internet/copii.html>
- <http://www.salvaticopiii.ro>
- <https://oradenet.salvaticopiii.ro/viata-ta-online/prietenii/ce-este-cyberbullying-ul>
- <http://cyberhelp.eu/ro/introduction>
- <https://www.bitdefender.ro>
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Agresiunea_pe_Internet

Ilustrațiile sunt create de către elevii Liceului de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște:

Pg. 13 Ioana Alecu -clasa a XI-a

Pg. 14 Andreea Iacob - clasa a X-a

Pg. 15 Florinel Moiceanu - clasa a XI-a

Pg. 16 Teodora Mihăilă - clasa a XII-a

Pg. 17 Alexandra Șerbănescu - clasa a XI-a

Pg. 18 Ștefania Duță, Iulia Gălbenuș, Elena Tudose - clasa a X-a

Pg. 19 Oana Popescu - clasa a XII-a

Pg. 20 Bianca Cernat - clasa a XI-a

Pg. 22 Ștefan Grigorescu - clasa a XI-a

Această comunicare reflectă numai punctul de vedere al echipei de lucru din Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, iar Comisia Europeană nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

COD
DE BUNĂ PURTARE
PE INTERNET

Ce este Cyberbullying?

Agresiunea pe Internet, numită și **agresiune online** sau **cyberbullying**, este hărțuirea cu ajutorul calculatorului sau a telefonului mobil. Hărțuirea are loc pe bloguri, pagini personale, forumuri, e-mail, SMS, MMS, agresiunea având uneori loc prin încărcarea unor poze sau imagini video pe Internet, fără a ține cont de dreptul la viața privată a victimei.

Prin hărțuire în spațiul virtual (Cyberbullying) se înțelege jignirea, amenințarea, batjocura și înjosirea altora cu premeditare cu ajutorul unor mijloace moderne de comunicare – de obicei pe o durată îndelungată de timp.

Acest tip de hărțuire are loc pe Internet (de ex. prin e-mailuri, Messenger, rețele de socializare sau prin video-uri pe anumite portaluri), pe telefonul mobil (de ex. prin mesaje/SMS-uri sau apeluri repetate supărătoare). Făptașul – numit și bully – acționează de obicei anonim, așa încât victima să nu știe cine este în spatele atacurilor.

Când vine vorba de hărțuirea copiilor sau tinerilor în spațiul virtual, victimele și făptașii se cunosc, de cele mai multe ori, din viața reală. De regulă, victimele presupun deja cine sunt agresorii. Acest tip de hărțuire provine din mediul înconjurător al elevilor – școala, cartierul, satul sau comunitatea etnică de care aparțin victimele. Cazurile, în care un străin a fost făptașul sunt foarte rare. Adulții, profesorii, părinții, rudele sau orice altă figură față de care persoana abuzată se simte atașată trebuie să îi ofere suport necondiționat și încredere. Victima trebuie să semnaleze orice acțiune care a avut loc asupra sa, însă are extrem de multă nevoie de aliați de încredere care să îi asigure confortul de a vorbi.

Părinții, rudele, profesorii trebuie să conștientizeze existența fenomenului și să știe să identifice comportamentul schimbat al victimei și să intervină când sesizează efectele cyberbullingului în comportamentul acesteia. Orice semn care indică modificări ale stării psihologice

cum ar fi depresia, anxietatea socială, izolarea, stima de sine scăzută, reacții negative și stres în privința utilizării dispozitivelor electronice trebuie chestionate și verificate.

Este util ca victima să reușească să impună limite.

De la blocarea și raportarea abuzatorului pe rețelele de socializare, la schimbarea parolilor sau a numărului de telefon, până la intervențiile directe către abuzator, efectuate într-o manieră cât mai asertivă, fără a-i oferi agresorului satisfacția pe care o caută. Cel care hărțuiește va fi mulțumit dacă provoacă victimei suferință, de aceea este recomandată evitarea afișării oricărei urme care lasă de înțeles că aceasta a fost afectată.

Hărțuirea poate fi:

- **Verbală** – poreclire, insultă, jignire, amenințare, replici sarcastice, comentarii sexuale nepotrivite, replici ofensatoare, calomniere etc.
- **Socială** – incitare la ură, excluderea intenționată a cuiva dintr-un grup, răspândirea zvonurilor, umilirea publică, defăimarea sau lezarea reputației cu scopul de a izola etc.
- **Fizică** – lovire, îmbrâncire, scuipare, deteriorarea lucrurilor personale etc.
- **Online** – texte sau e-mailuri răutăcioase cu mesaje negative, zvonuri răspândite sau ironizarea unei persoane prin e-mail sau site-uri de socializare, distribuirea unor poze sau video ofensatoare, crearea profilurilor false etc.

Să fie hărțuit i se poate întâmpla oricui și oricând. Ești victimă a hărțuirii online dacă te regăsești în cel puțin una dintre afirmațiile ce urmează:

- ți-a fost invadat spațiul personal sau domiciliul, pe cale electronică. Se poate realiza practic prin orice mijloc, de la mesajele text și vizuale trimise pe e-mail sau SMS, la postările agresive sau zvonuri răspândite pe bloguri și rețelele de socializare;
 - mesajele ofensatoare despre tine sunt prezentate în spațiul public;
 - ți-au fost create unul sau mai multe profiluri false;
 - au fost create pagini web cu informații despre tine și se încearcă intimidarea ta.

Hărțuirea online

Hărțuirea online este un fenomen complex ce se realizează în mediul virtual cu ajutorul tehnologiilor și serviciilor electronice de comunicare. Ceea ce face ca hărțuirea online să fie și mai periculoasă este faptul că odată informațiile deranjante despre tine, postate pe Internet, acestea sunt foarte greu de eliminat definitiv pentru că mereu altcineva s-ar putea să le copie și posteze altundeva iar ritmul multiplicării acestor postări este și mai mare decât în viața reală.

Moduri de hărțuire online:

- **Agresorul se dă drept victima hărțuirii**

Agresiunea online poate începe prin faptul că agresorul se dă drept victima. Accesând ilegal contul victimei (accesarea contului nu poate avea loc decât dacă agresorul cunoaște parola), agresorul trimite mesaje injurioase celor de pe lista de contacte ale victimei, creând probleme între victimă și aceștia. Schimbând apoi parola, agresorul împiedică victima de a mai intra pe cont (Facebook). O altă metodă folosită de agresor este de a deschide un cont în numele victimei și de a-l folosi pretinzând că este victima. Păstrarea secretă a parolei, chiar și față de cei mai apropiați prieteni este, de aceea, absolut necesară.

- **Agresiune pe situri web**

Agresiunea poate avea loc prin diferite metode:

Site-uri de ură: Agresorul creează un „site de ură” pentru a hărțui un individ. Acest lucru poate însemna publicarea unor poze sau video-uri care arată victima în situații jenante. Sau site-uri unde se votează cine este cel mai/cea mai urât(ă) etc.

Grupuri de ură: Astfel de grupuri apar uneori pe Facebook sau pe alte rețele sociale.

Grupurile au în comun faptul că urăsc un grup întreg de oameni. Chiar dacă administratorul sitului anulează contul, agresorul deschide alt cont pe care continuă agresiunea.

- **Agresiune cu ajutorul telefonului mobil**

Cel mai des folosită metodă este trimiterea mesajelor cu conținut jignitor.

Conținutul poate fi verbal sau imaginii.

- **Agresiune pe bloguri**

Agresorul scrie comentarii cu conținut injurios la adresa victimei.

- **Agresiune prin votare pe Internet**

Cine este cel/cea mai frumo(a)s(ă) sau cel/cea mai urât(ă)? Astfel de întrebări sunt exemple de agresiune online.

Reguli de conduită pentru prevenirea cyberbullingului

Internetul este o lume fantastică, plină de informații utile și lucruri distractive, la care toți copiii au dreptul. Dar această lume ascunde și pericole ce pot fi evitate dacă respecti următoarele reguli:

- **Stabilește împreună cu părinții tăi regulile de folosire a calculatorului și a Internetului.**

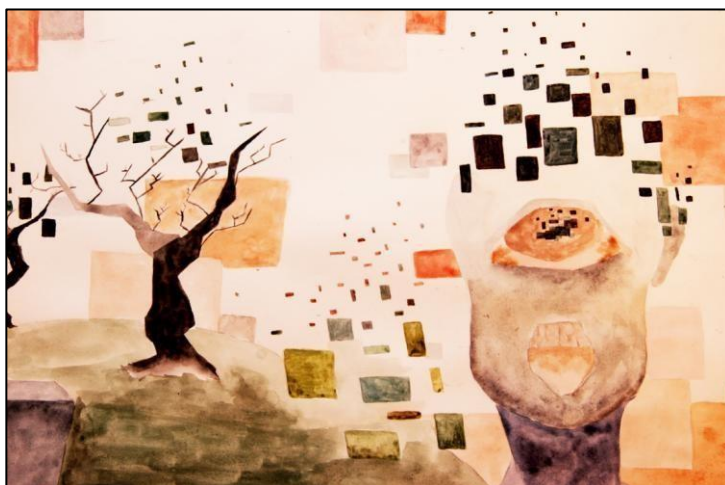
Poți face o listă cu site-urile pe care dorești să navighezi sau pe care ți le propun părinții și hotărăști de comun acord orele când e cel mai potrivit să utilizezi Internetul. Calculatorul te poate ajuta să-ți faci temele sau să-ți petreci timpul într-un mod plăcut. Părinții te pot învăța cum să găsești mai repede informațiile utile, dar și tu le poți arăta cât de priceput ești în folosirea calculatorului.

- **Nu da nici unei persoane întâlnite pe Internet informații personale despre tine sau familia ta.**

Acestea pot fi numele, vârsta, numărul de telefon, fotografiile, adresa, școala la care înveți, locul de muncă al părinților etc. Atunci când aceste persoane necunoscute insistă (prin e-mail, pe chat sau telefonul mobil) să afle cine ești și unde locuiești, anunță-ți părinții imediat.

- **Parolele sunt secrete și îți aparțin.**

Ele sunt ca și cheile de la casă pe care nu le dai nimănui, nici măcar cunoscuților. Cu excepția părinților! Trebuie să-i refuzi întotdeauna pe prietenii care îți cer parola, deoarece aceștia pot folosi adresa ta de e-mail pentru a trimite mesaje jignitoare altor persoane sau pentru a intra pe site-uri interzise. Dacă bănuiești că parola ți-a fost divulgată, schimb-o imediat, singur sau cu ajutorul părinților.

• **Daca vrei să te întâlnești față în față cu persoanele cunoscute pe Internet sau de la care ai primit mesaje pe telefonul mobil, anunță-ți părinții pentru a te însoți, preferabil într-un loc public.**

Nu accepta niciodată să mergi singur. Oamenii pot fi foarte diferiți de ceea ce par a fi pe Internet. Nu de puține ori băieții se dau drept fete sau invers, ori vârsta declarată nu este cea adevărată. Pentru a evita orice pericol, nu folosi telefonul personal pentru a suna pe cineva întâlnit pe Internet. Discută mai întâi cu părinții tăi acest lucru.

• **Postează cu mare grijă fotografiile cu tine sau cu familia ta!**

Atunci când dorești să încarci (upload) fotografiile sau filme pe site-urile pe care trebuie să-ți creezi un profil sau cont (cum ar fi Hi5, MySpace etc.), selectează fișierele împreună cu părinții. Învăță să creezi o listă cu persoanele care îți pot vedea profilul. Folosește camera web numai când sunt părinții alături de tine. Nu uita, fotografiile sau filmulețele, odată postate, pot rămâne pentru totdeauna pe Internet chiar dacă le vei șterge!

• **Nu tot ceea ce citești sau vezi pe Internet este adevărat.**

Astăzi, multe persoane, inclusiv copiii, pot să creeze pagini web sau să posteze texte, fotografii, știri. În plus, fotografiile și filmele pot fi modificate pe calculator cu ușurință. Pentru a verifica dacă ceea ce ai aflat pe Internet este adevărat, cere ajutorul părinților sau profesorilor tăi care îți pot oferi și alte surse de informare. Nu descărca și nu instalează programe pirat sau pe care nu le cunoști, ele pot distruge datele de pe calculatorul tău.

• **Nu răspunde la mesajele care te supără sau care conțin cuvinte sau imagini nepotrivite!**

Păstrează-le pentru a le arăta părinților, profesorilor sau, în cazuri grave, Poliției. Dacă primești e-mailuri, fișiere, fotografii sau programe de instalare care ți se par suspecte de la cineva pe care nu-l cunoști și în care nu ai încredere, șterge-le din calculator. Ele pot avea viruși sau programe care îți vor citi toate datele de pe calculatorul tău. Cere ajutorul unei persoane de încredere.

• **Dă dovadă de respect, chiar dacă nu-i cunoști pe cei cu care comunică.**

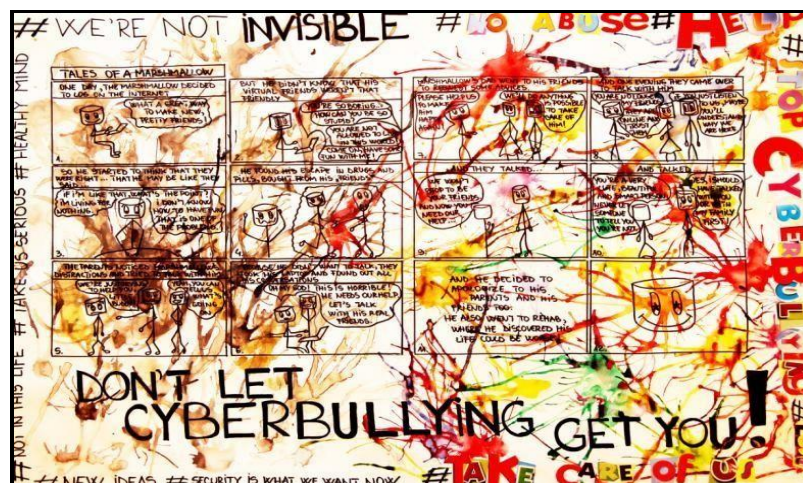
Obligația ta este de a-i proteja și tu pe alții. Nu trimite imagini jignitoare sau mesaje care ar putea să le provoace frica sau să-i pună în pericol.

• **Cumpărarea produselor pe Internet este permisă doar părinților.**

Ei sunt singurii care au voie să folosească cărțile de credit. De aceea, anunța-ți părinții ori de câte ori ți-au fost trimise, pe e-mail sau pe chat, oferte sau cereri de bani.

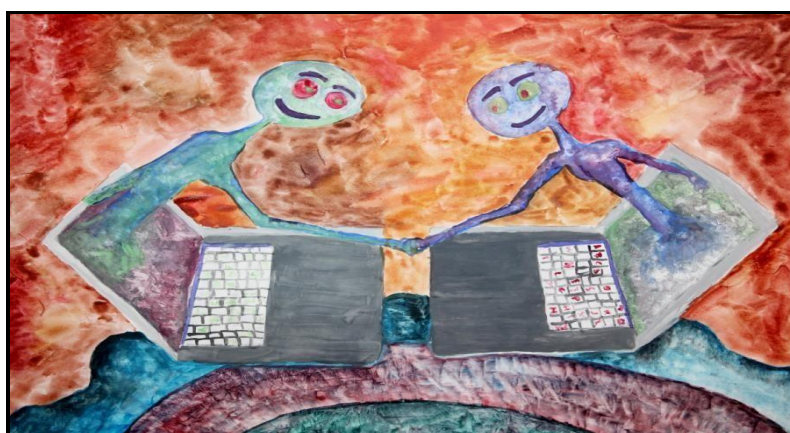
• **Poți oricând să te oprești din navigarea pe Internet sau să refuzi să continui discuțiile pe chat, dacă s-a întâmplat ceva care nu ți-a plăcut, te-a speriat sau, pur și simplu, nu ai înțeles.**

Vorbește direct părinților tăi sau profesorilor și explică-le ce te-a îngrijorat. Poți scoate oricând din lista de contacte pe cei cu care nu mai vrei să comunică.

Site-ul norvegian Barnevakten.no recomandă 10 reguli de comportament online:

1. Fii onest și politicos!
2. Gândește-te bine la ceea ce scrii!
3. Respectă persoanele de altă etnie sau rasă și pe cei care au alt mod de viață!
4. Respectă legea țării proprii și legea țării unde se află corespondentul!
5. Respectă drepturile de autor, indiferent dacă este vorba de text, imagini, sunet sau software!
6. Nu trimite materiale pornografice, cu conținut violent, rasist sau blasfemic!
7. Respectă-i pe ceilalți utilizatori!
8. Fii chibzuit în cheltuirea banilor online!
9. Raportează ilegalitățile pe care le observi!
10. Nu uita că și alți copii folosesc forumuri!

Remedii legale

Cyberbullyingul devine, pe zi ce trece, o problemă din ce în ce mai mare. În fiecare zi, mii de oameni trebuie să se confrunte cu postările, mesajele sau comentariile negative, abuzive, jignitoare și amenințătoare la adresa lor. Această situație a generat următoarea întrebare:

Ce soluții legale am pentru a mă proteja de hărțuirea pe Internet?

Abuzul pe rețele de socializare

Să presupunem că abuzul are loc pe o rețea de socializare, precum Facebook, Instagram, Twitter etc. Primul pas este notificarea site-ului respectiv, întrucât majoritatea rețelelor de socializare oferă acum utilizatorilor posibilitatea de a raporta SPAM-urile, comentariile abuzive sau hărțuirea. Raportarea de mai multe ori sau de către mai multe persoane a comportamentului abuziv al unei persoane pe Internet poate genera închiderea respectivului cont sau chiar interzicerea accesului respectivului IP pentru viitor.

Abuzul în afara rețelelor de socializare

În situația în care abuzul are loc pe un anumit site de pe Internet, în afara unei rețele de socializare, ca de exemplu un articol defăimător pentru o persoană, primul pas este notificarea proprietarului respectivului site cu privire la ștergerea conținutului ofensator. Întrucât majoritatea site-urilor nu doresc să fie prinse în litigiul dintre cele două părți, pentru a evita procese sau alte consecințe juridice, de regulă, acestea vor șterge materialul ofensator.

Sesizarea autorităților penale

Din păcate, însă, nu întotdeauna este posibilă rezolvarea problemei fără a apela la organele penale. Pot exista situații în care site-ul nu intervine sau nu reușește să ia măsuri eficace pentru a stopa hărțuirea ori userul recurge la infracțiuni de amenințare sau de șantaj care afectează libertatea și siguranța victimei, iar o simplă ștergere a conținutului nu este suficientă pentru protecția victimei.

În acest caz, remediul legal este depunerea unei plângeri penale pentru infracțiunile incidente, ca de exemplu amenințarea (art. 206 din Codul Penal), șantajul (art. 207 din Codul Penal) și/sau hărțuirea (art. 209 din Codul Penal).

Chemarea în judecată a agresorului

Dacă primele două soluții nu au funcționat, fie site-ul nu a reușit să stopeze abuzul, fie s-a considerat ca fapta nu este infracțiune și s-a dispus clasarea dosarului, singura soluție rămasă este deschiderea unui litigiu civil.

Art. 72 din Codul Civil prevede că „(1) Orice persoană are dreptul la respectarea demnității sale. (2) Este interzisă orice atingere adusă onoarei și reputației unei persoane fără consimțământul acesteia.”

Art. 73 din Codul Civil prevede că „(1) Orice persoană are dreptul la propria imagine.(2) În exercitarea dreptului la propria imagine, ea poate să interzică sau să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfățișării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri.”

Primul pas este introducerea unei cereri de chemare în judecată împotriva părții adverse pe temeiul răspunderii civile delictuale, prin care să soliciți:

- Eliminarea conținutului aferent întrucât vă afectează imaginea, onoarea și reputația, în temeiul art. 73 din Codul Civil.
- Răspunderea civilă pentru prejudiciul cauzat, respectiv obținerea de daune materiale și morale.

Noul Cod Civil consacră, cu titlu de principiu, **repararea integrală a prejudiciului**. Astfel, vei putea solicita și obține, atât daune materiale, cât și daune morale, ca urmare a atingerilor aduse imaginii, reputației, libertății și siguranței tale, pentru a compensa prejudiciul suferit ca urmare a respectivei fapte ilicite.

Bibliografie:

- http://adevarul.ro/tech/internet/hartuirea-online-cyberbullying-ul-cele-mai-mari-problemeinternetadolescenti-afectati-1_5a1bf67f5ab6550cb895be91/index.html
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Agresiunea_pe_Internet
- <http://www.totuldesprename.ro/copilul-tau/psihologie-si-comportament/dusmanii-de-dincolodecran-bullying-ul-virtual-sau-cyberbullying-ul>
- <https://oradenet.salvaticopiii.ro/viata-ta-online/prietenii/ce-este-cyberbullyingulhttp://cyberhelp.eu/ro/introduction>

- <https://www.bitdefender.ro/news>

Ilustrațiile sunt create de către elevii Liceului de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște:

Pg. 25 Ștefania Duță, Iulia Gălbenuș, Elena Tudose - clasa a X-a

Pg. 26 Teodora Mihăilă - clasa a XI-a

Pg. 28 Florinel Moiceanu - clasa a XI-a

Pg. 29 Maria Netbai - clasa a XI-a

Pg. 31 Andreea Iacob - clasa a X-a

Pg. 32 Ștefan Grigorescu - clasa a XI-a

Pg. 33 Ioana Alecu - clasa a XI-a

Această comunicare reflectă numai punctul de vedere al echipei de lucru din Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, iar Comisia Europeană nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

**PREVENIREA
FENOMENULUI DE
CYBERBULLING**

Tipuri de violență

Violența este una dintre marile probleme ale lumii contemporane. Presa scrisă sau audio-audiovizualul informează în permanență cu privire la manifestări diverse ale acestui fenomen. Apariția diferitelor forme de violență în mediul școlar pare aproape o fatalitate și devine, adesea, un lucru obișnuit, cu care semenii coexistă, fără măcar a se mai sesiza asupra pericolului. Chiar dacă reprezintă o problemă delicată, punerea sub control a fenomenului violenței nu se poate face decât dacă îi sunt cunoscute cauzele, originile, formele de manifestare și posibilitățile de prevenire.

Olweus (1994) a descris violența ca un tip special de agresiune, în care cineva atacă sau amenință o persoană, care este slabă și fără putere, pentru a o face să se simtă speriată, restricționată sau supărată pentru o perioadă considerabilă de timp, atât datorită traumei emoționale, ce urmează unui asemenea atac, dar și datorită fricii de noi atacuri.

Violența este de mai multe feluri:

- **Verbală** – poreclire, insultă, jignire, amenințare, replici sarcastice, comentarii sexuale nepotrivite, replici ofensatoare, calomniere etc.
- **Socială** – incitare la ură, excluderea intenționată a cuiva dintr-un grup, răspândirea zvonurilor, umilirea publică, defăimarea sau lezarea reputației cu scopul de a izola etc.
- **Fizică** – lovire, îmbrâncire, scuipare, deteriorarea lucrurilor personale etc.
- **Online** – texte sau e-mailuri răutăcioase cu mesaje negative, zvonuri răspândite sau ironizarea unei persoane prin e-mail sau site-uri de socializare, distribuirea unor poze sau video ofensatoare, crearea profilurilor false etc.

Hărțuirea online

Hărțuirea online este un fenomen complex ce se realizează în mediul virtual cu ajutorul tehnologiilor și serviciilor electronice de comunicare. Ceea ce face ca hărțuirea online să fie și mai periculoasă este faptul că odată postate pe Internet, informațiile deranjante despre o persoană sunt foarte greu de eliminat definitiv, pentru că mereu altcineva s-ar putea să le copie și să le posteze altundeva, iar ritmul multiplicării acestor postări este și mai mare decât în viața reală.

Agresiunea online poate începe prin faptul că agresorul se dă drept victima. Accesând ilegal contul victimei (accesarea contului nu poate avea loc decât dacă agresorul cunoaște parola), agresorul trimite mesaje injurioase celor de pe lista de contacte ale victimei, creând probleme între victimă și aceștia. Schimbând apoi parola, agresorul împiedică victima să mai intre pe cont. O altă metodă

folosită de agresor este de a deschide un cont în numele victimei și de a-l folosi, pretinzând că este victima. Păstrarea secretă a parolei, chiar și față de cei mai apropiați prieteni, este, de aceea, absolut necesară.

Hărțuirea pe Internet a atins deja cote alarmante, iar victimele fenomenului nu au foarte multe arme la dispoziție pentru a se proteja de așa ceva. Aspectul fizic, pasiunile și situația materială se află printre principalele motive. Principalele arme de atac folosite pe Internet pentru a agresa victimele se leagă de înfățișare și felul în care se îmbracă. Alte motive frecvente pentru care tinerii sunt hărțuiți sunt hobby-urile și preocupările de zi cu zi, situația materială a familiei din care provin, rezultatele de la școală și orientarea sexuală.

Două treimi dintre cei hărțuiți nu au povestit nimănui despre incident, tinerii invocând motive precum teama, lipsa de încredere că ar putea schimba ceva sau faptul că nu au crezut că e necesar să implice și alte persoane, deși au fost afectați în mod direct de agresiune. Cele mai populare rețele de socializare unde are loc fenomenul de cyberbullying sunt Facebook, Messenger și, la mare distanță, Instagram, iar mijloacele de propagare a fenomenului cel mai des folosite sunt mesajele de amenințare și cele negative primite în canalul privat, urmate de comentarii negative la fotografii și furt de identitate. Cei mai mulți afirmă că incidentele de acest fel le-au scăzut încrederea în sine și i-au determinat să se izoleze de ceilalți.

Mai puțini, dar nu de neglijat, sunt cei care au afirmat că au intrat în depresie sau au compensat lipsa prietenilor din mediul online prin consum de alcool sau droguri. Mai mult, mulți spun că au asistat la un astfel de atac, fără să fie agresori sau victime, însă doar puțini au intervenit în conflictul dintre cele două părți. Deși majoritatea ar fi dorit să ia partea celui hărțuit, cei mai mulți devin indiferenți sau chiar agresori, de teama de a nu fi atacați la rândul lor și transformați în victime.

Dacă părinții ar petrece mai mult timp cu copiii lor, dacă le-ar arăta că înțeleg lumea în care trăiesc aceștia, cazurile de agresiune virtuală ar scădea, cu siguranță. De exemplu, ar putea începe prin a înțelege și a discuta cu copilul lor, despre prescurtările pe care adolescenții le utilizează în mediul online:

„BRB”- „Be right back” adică „vin imediat” (deseori se pune la statusul de Messenger/WhatsApp, când adolescentul pleacă de lângă computer și își avertizează prietenii că va lipsi puțin)

„DND”- „Do not disturb”- „nu mă deranjați”- atunci când copilul vrea să nu fie abordat de prietenii din lista pentru că este ocupat, poate pune acest status.

„CMF”- acest acronim vine alături de semnul întrebării și se refera la ”Ce mai faci?”

„LOL”- provine de la expresia în engleza, „laugh out loud”, adică este foarte comic, hohote de râs

"OMG"- este o exclamație ce surprinde mirarea și provine din engleza "Oh, my god", adică Doamne Dumnezeule!.

„LMA”- înseamnă „La mulți ani”

„NB”- noapte bună;

„BF” și „GF” provin tot din engleza de la cuvintele „boyfriend” și „girlfriend”, adică iubit și iubita;

„10X/TNKS”- (prescurtare pentru „thanks”) mulțumesc;

„BV”- bravo

„DC” - de ce?

„MS/MS” – mersi

„CP” - cu plăcere

„NP” - no problem = nicio problemă

„G2G” - GottaGo sau GTG, ori GTR (Got To Run) = trebuie sa plec

„AFK” – away from keyboard= nu sunt la tastatură

„WB” - welcome back = bine ai revenit

„CU” - seeyou = pe mai târziu, ne vedem

"K"- ok

„W8” - Wait = așteaptă

„BBL” - be back later = revin mai târziu

“BTW” - “By the way”

“TYVM” - “Thank you very much”

“B/C” - “Because”

“4U” - “For you”

“ASAP” - “As soon as possible”

“MU” - “Miss you”

“PAL” - parents are listening

“PAW” - parents are watching

“PIR” - parent in room / people in room

“GFN” - gone for now

“POS” - parent over shoulder

“GL” – good luck

“RL” - real life

“GM” – good morning

“S^, S’UP” -what’sup

Sfaturi pentru părinții mileniului III

Aproape 90% dintre copii accesează Internetul zilnic sau aproape zilnic: în cazul unei zile de școală obișnuite, timpul mediu petrecut pe Internet variază între două și trei ore, crescând la peste patru ore în cazul unei zile libere, arată diferite studii.

În acest context, dragi părinți responsabili, cum putem avea control asupra comportamentului copiilor noștri pe Internet?

1. Descoperiți Internetul împreună cu copilul vostru.

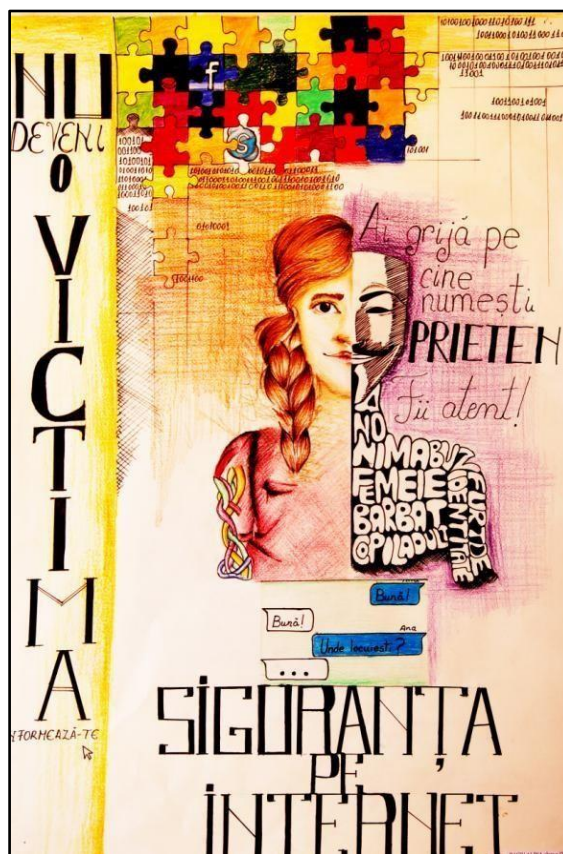
Fiți persoanele care îl inițiază pe copil în utilizarea calculatorului și a telefonului mobil.

Copilul trebuie să știe că poate discuta cu părinții săi despre orice subiect. Aspectele pozitive ale Internetului le depășesc pe cele negative, așadar comunicați deschis copiilor avantajele și dezavantajele lumii virtuale.

2. Stabiliți împreună cu copiii reguli de utilizare a calculatorului și telefonului mobil.

Obținerea consensului determină, de cele mai multe ori, o conduită responsabilă din partea copiilor. Sunt unele aspecte sensibile asupra cărora este bine să conveniți, cum ar fi tipurile de site-uri și activitățile permise în familie, precum și cele interzise sau durata intervalului petrecut de copii la calculator și pe Internet. Sunt esențiale regulile privind datele personale (numele membri-lor de familie, vârsta, numărul de telefon, fotografiile, adresa, școala la care învață copiii, locul dumneavoastră de muncă, detalii privind cărțile de credit. Copiii trebuie de asemenea instruiți cu privire la programele instalate pentru a evita virusarea sau pierderea datelor din calculator.

Discutați și stabiliți reguli cu privire la comportamentul adoptat față de persoanele necunoscute din mediul virtual (chat, email, SMS etc).

3. Nu restricționați excesiv și fără justificare accesul la calculator și la Internet.

Copilul va fi tentat astfel să ascundă celor din familie preocupările sale legate de Internet. Mulți copii navighează liber pe internet din nevoia de a-și căuta informații, materiale pentru temele pe care le au de făcut la școală sau pur și simplu pentru a se juca.

4. Așezați calculatorul în camera cea mai accesibilă.

De exemplu, în camera de zi sau sufragerie, puteți urmări mai ușor site-urile pe care le vizitează copilul. Evitați pe cât posibil să vă lăsați copilul să navigheze nesupravegheat pe Internet, în intimitatea camerei sale.

Instalați un program antivirus puternic pe computerul de acasă și pe dispozitivele tuturor membrilor familiei.

Gândiți-vă la instalarea unei rețele VPN pe computerul dvs. O rețea VPN sau o rețea virtuală privată criptează conexiunea dvs. și anonimizează navigarea pe web, ceea ce face mult mai greu pentru hackeri să vă acceseze și să vă fure informațiile private. Dacă dvs. și copiii dvs. folosiți o mulțime de dispozitive diferite, luați în considerare instalarea unui VPN pe routerul dvs. Astfel, tot traficul pe internet care trece prin router va fi protejat, fără a fi necesar să instalați un VPN pe fiecare dispozitiv.

Instalați un adblocker, astfel încât copiii dumneavoastră să nu fie nevoiți să fie puși în fața publicității înșelătoare, care îi încurajează să descarce programe malware pe computerul dvs.

Dacă copiii dvs. au smartphone-uri, asigurați-vă că setările lor de securitate sunt setate la maximum.

5. Discutați despre riscurile la care se pot expune dacă acceptă întâlniri cu persoane necunoscute cu care au comunicat prin email, chat sau telefonul mobil.

Datele privind identitatea persoanelor necunoscute (nume, sex, vârstă) sunt deseori false, în scopul de a pătrunde mai ușor într-un grup de copii sau tineri.

Materiale sau situații dăunătoare copiilor, pot fi raportate accesând: <https://siguronline.md/rom/parintii/ajutor/raporteaza-abuz-65>.

Despre prevenirea abuzului online puteți afla mai multe contactând 116 111, linia telefonică dedicată copiilor la nivel european, care funcționează 24/24 ore este gratuită, confidențială și asigură caracterul anonim. La 116 111 și <http://telefonulcopilului.md> puteți sesiza totodată situații în care copiii sunt victime ale abuzului în mediul digital, situații precum cyberbullying, online grooming, expunerea copiilor la conținut ilegal pe internet, exploatarea copiilor în mediul online. Sesizarea poate fi făcută și la Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112.

6. Asigurați-vă de faptul că știți parolele de acces la e-mail-ul copilului sau paginile web personalizate.

Astfel puteți descoperi din timp dacă persoane rău intenționate încearcă să intre în contact cu el. În cazul adolescenților, recomandarea este să procedați cu atenție, ei putând oricând să schimbe aceste parole sau să-și creeze noi adrese de email. Nedivulgarea parolei poate fi considerată și un act de responsabilitate din partea adolescentului, menit să asigure acestuia un anumit grad de autonomie. Nu uitați să le reamintiți însă că există riscuri la care se pot expune și că, în orice situație dificilă se vor găsi, veți fi gata să-i ajutați.

7. Încercați să aflați mai multe despre prietenii virtuali ai copiilor, așa cum doriți să-i cunoașteți și pe cei din lumea reală.

Încurajați-i pe copii să vă povestească despre prietenii lor virtuali, unde i-au întâlnit sau ce discută.

Închiderea bruscă a calculatorului sau schimbarea rapidă a ferestrelor pe monitor pot fi semne că discută cu persoane cu care nu ar trebui să comunice.

8. Amintiți-le copiilor că nu tot ceea ce citesc sau văd pe Internet este și adevărat.

Propuneți-le copiilor și alte surse de informare (cărți, reviste de specialitate) și încurajați-i să-și creeze propria opinie cu privire la ceea ce este adevărat sau fals. Astăzi, crearea unei pagini web sau postarea de informații sunt operațiuni simple, la îndemâna oricui.

În acest mod, o mare parte din informații sunt neverificate, existând riscul de a fi eronate. Similar, fotografiile și filmele pot fi modificate pe calculator cu ușurință, prin intermediul unor softuri performante și pot înfățișa situații nereale. Altfel spus, nu tot ce zboară pe Internet se mănâncă.

9. Împărtășiți din experiența dumneavoastră și altor părinți.

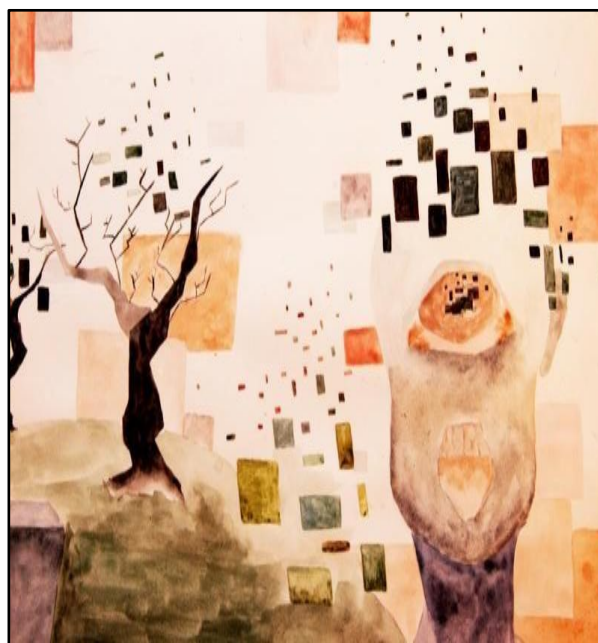
Îngrijorările cu care vă confrunțați ar putea găsi o rezolvare prin soluțiile pe care alți părinți deja le aplică cu succes.

10. Pentru a face mai ușoară navigarea în siguranță pe Internet a copiilor, folosiți programe de filtrare specializate sau utilizați filtrele motoarelor de căutare preferate.

- Învățați copilul să nu răspundă e-mail-urilor de tip spam, la mesajele de hărțuire cu conținut jignitor, agresiv sau obscen.

- Raportați orice formă de abuz autorităților.

- Soluție completă pentru protejarea copiilor în timpul utilizării Internetului și controlul activității acestora pe calculator sau pe dispozitivele mobile și Internet o reprezintă programele de filtrare a conținutului web și control parental. Programele de filtrare a conținutului web și control parental sunt programe complexe pentru controlul accesului copiilor la calculator sau Internet.

Aceste programe se găsesc contra cost sau gratuit și pot fi instalate fie pe calculatorul copiilor, fie pe dispozitivul mobil (telefon, tableta).

Programele de filtrare și control parental reprezintă soluția de bază pentru a bloca accesul copiilor la anumite site-uri care ar putea avea un conținut ilegal sau dăunător. Principalele funcții ale acestor soluții software, atât pentru telefoane și dispozitive mobile, cât și calculatoare, sunt: filtrarea conținutului web pe baza unor liste de adrese sau cuvinte restricționate; controlul navigării pe Internet printr-un program orar stabilit de părinți; controlul utilizării și accesului pe Internet și

calculator/dispozitive mobile la programe și fișiere, precum și monitorizarea utilizării calculatorului/dispozitivului mobil și a Internetului.

Aveți grijă așadar de copiii dumneavoastră și în mediul virtual, la fel cum o faceți și în viața reală!

11. Comunicați deschis copiilor avantajele și dezavantajele Internetului.

Internetul este un foarte bun mediu educațional și informativ. Motoarele de căutare ca Google, de exemplu, oferă sute, mii de rezultate pentru aproape orice căutare, pentru orice ai nevoie să afli, în doar câteva secunde. Este, practic, o sursă inepuizabilă de cunoștințe. Gândiți-vă, de exemplu, cât de ușor le este copiilor acum să găsească informații despre orice loc din lumea largă, totul într-un singur loc, în confortul casei lor. Un alt avantaj important pentru copii este faptul că ei sunt mult mai interesați să afle lucruri noi de pe internet, pentru că în mediul online totul este mult mai dinamic și au acces instant și la imagini care să completeze armonios informațiile pe care le obțin.

Copiii devin familiarizați cu modul de a folosi un computer încă de la vârste foarte fragede ceea ce le ușurează integrarea mai târziu, în mediile universitare și chiar atunci când vor fi nevoiți să își găsească un loc de muncă.

Timpul prelungit pe care l-ar putea petrece copiii la calculator este unul dintre dezavantaje, iar efectele pe care le poate avea acest lucru, spun specialiștii, ar putea fi faptul că își pot pierde capacitatea de a socializa în afara mediului online sau pot întâmpina greutăți în a empatiza cu ceilalți. De asemenea, expunerea la site-uri cu un conținut nepotrivit poate fi un pericol.

12. Stabiliți împreună cu ei o listă de site-uri sigure și un program de folosire a computerului.

Sugerați-le copiilor să utilizeze motoare de căutare destinate celor de vârsta lor. De exemplu, <http://kids.yahoo.com>, <http://www.askforkids.com>, cu conținut în limba engleză, sau <http://edu.genium.ro>, cu conținut în limba română. • Salvați adresele site-urilor web pe care copiii dumneavoastră le utilizează cel mai des în dosarul Favorite (una dintre opțiunile browser-ului). Astfel, le oferiți posibilitatea de a accesa site-urile de pe net și altă dată fără să mai utilizeze un motor de căutare.

13. Copilul trebuie să știe că poate discuta cu părinții despre orice subiect.

O soluție pentru protejarea copilului în timpul utilizării internetului și controlul activității acestuia pe calculator sau pe dispozitivele mobile și internet o reprezintă programele de filtrare a conținutului web și control parental.

Lăsați-i pe copii să știe că pot veni mereu la dvs. dacă ceva îi deranjează sau dacă au întrebări despre tot ce au văzut online. „Conținutul necorespunzător” poate însemna multe lucruri, de la înjurături la violență la natură sexuală. Nu este ușor, dar în cele din urmă va trebui să aveți o conversație cu copiii dvs. despre ceea ce ar putea vedea online. Mulți copii nu merg la părinții lor atunci când văd ceva ce probabil nu ar fi trebuit să fi văzut, de teamă că părinții lor se vor supăra și le vor lua dispozitivele sau accesul la internet.

Dacă copilul dvs. vine la dvs. cu acest tip de problemă, cel mai bine este să răspundeți calm și să fiți deschiși la discuții. Dacă acel conținut este sexual, copilul dvs. va fi probabil jenat, în special atunci când vorbește cu părinții despre astfel de probleme. Lăsați-i să știe că sunteți acolo pentru ei și sunteți gata să răspundeți la orice întrebare fără să judecați.

14. Învățați copiii prima regulă a navigatului pe Internet - să rămână cât mai anonimi posibil.

Aceasta înseamnă să nu faci publice informațiile personale (numele complet, adresa, numărul de telefon, CNP-ul, parole, nume ale membrilor de familie, numere de cărți de credit) sau să posteze fotografii. Datele personale și pozele postate în mediul virtual sar putea să fie folosite împotriva lor.

15. Discutați despre riscurile la care se pot expune dacă acceptă întâlniri cu persoane necunoscute cu care au comunicat prin e-mail, chat sau telefonul mobil.

Persoanele cunoscute online nu sunt întotdeauna ceea ce pretind a fi. Învățați-i pe copii să-și protejeze intimitatea online așa cum ar proceda și în mediul nevirtual. De ce nu ar urma copiii aceleași reguli pe Internet pe care le-ați stabilit în viața de zi cu zi în ceea ce privește comportamentul lor față de persoanele necunoscute? Copiii dumneavoastră pot construi o relație strânsă cu prietenii de pe Internet și tind să aibă repede încredere în persoanele care manifestă interes și înțelegere în ceea ce îi privește, chiar dacă nu îi cunosc cu adevărat. Prin urmare, ei pot fi foarte tentați să se întâlnească

cu aceștia, fără a vă informa. Copiii nu sunt adesea conștienți de pericolele unor întâlniri de acest gen și le pot considera inofensive. Astfel, ei devin victime ale pedofiliei online. Studiile arată că o mulțime de copii merg neînsoțiți să-și întâlnească „prieteni” de pe Internet sau fără să le spună părinților. Discutați cu copiii dumneavoastră despre acest lucru pentru a vă asigura că nu vor proceda astfel. Comunicarea este cheia.

17. Familiarizați-vă cu tehnologia și ce instrumente vă pot fi utile.

Tehnologia evoluează, iar noi trebuie să învățăm să ținem pasul cu ea. Copiii noștri aparțin generației „digital natives” și nu au nicio problemă în a o folosi.

Trebuie să înțelegi faptul că tehnologia îți este cel mai bun prieten. Folosește instrumente online pentru a te asigura că micuțul tău este în siguranță atunci când folosește calculatorul.

Cu toate acestea, dacă ești un părinte ocupat, există o serie de instrumente care îți pot ușura munca și îți oferă o imagine completă asupra a tot ce face copilul tău online.

Iată 7 programe ce te vor ajuta să te asiguri că deții controlul:

- Net Nanny– filtrează conținutul de pe internet, blochează conținutul pornografic, cronometrează timpul petrecut la calculator, monitorizează profilele de social media și are un sistem de alerte prin care te avertizează în cazul unui pericol.

- PureSight PC– protecție împotriva cyberbullying-ului pe Facebook, filtrarea conținutului pornografic, jocuri și activități online pentru părinți și copii, sistem de cronometrare a timpului petrecut la calculator atât online cât și offline.

- K9 Web Protection– este un filtru gratuit prin care îți poți seta și customiza opțiunile de navigare pe Internet (poți bloca anumite websiteuri pe care le consideri dăunătoare).

- FamilyCyber Alert– monitorizează ce anume fac copiii pe calculator, online și pe platforme de chat, prin intrările de la tastatură, clickurile de mouse și activitatea din browser.

- Anti-Porn Parental Controls– filtru ce blochează siteurile ce au conținut pornografic.

- Google Alerts– instrument gratuit care te ajută să monitorizezi mențiunile care apar pe internet pe anumite cuvinte-cheie (de exemplu numele copilului tău).

- My Mobile Watchdog– aplicație ce monitorizează activitatea de pe telefonul mobil, de la mesaje, apeluri, locație, aplicații instalate și timp petrecut pe smartphone.

Dacă te familiarizezi cu jargonul pe care îl folosește copilul tău în conversațiile pe care le are, îți va fi mult mai ușor să înțelegi ceea ce monitorizezi din activitatea lui online.

18. Fără Facebook până la 13 ani!

În ciuda faptului că 13 ani este vârsta minimă la care îți poți crea un profil de Facebook, peste jumătate din părinții unor copii de 12 ani au declarat într-unstudiu că aceștia au deja cont.

Trei sferturi dintre părinți i-au ajutat pe copii să facă asta cu mâna lor. 30% dintre părinți au recunoscut pe Parenting.com că deși cunosc regula, îi lasă pe copii să își creeze cont indiferent de restricții. Cu toate că acest lucru nu poate fi controlat, trebuie să îl respecti dacă nu vrei să se ajungă în situații extreme (vezi cazul „Ziua Izabelei”).

Facebook este cea mai populară rețea socială din România. Aceasta nu permite înscrierea copiilor cu o vârstă mai mică de 13 ani pe platformă, însă acest lucru nu poate fi controlat. Peste 20 000 de copii cu vârste mai mici de 13 ani încearcă zilnic să-și creeze un cont pe Facebook, înregistrându-se cu o vârstă falsă, mai mare.

19. Monitorizați și controlați activitatea online a copiilor!

Fii atent la tot: de la conturile de pe rețelele sociale, la aplicațiile de pe device-urile mobile.

Ai grijă să ai în vedere toate device-urile de pe care se loghează, fiindcă multe din ele au aplicații dedicate și este important să îți scape nimic din vedere.

Iată ce trebuie să faci pentru monitorizare și control:

- asigură-te că ai parolele de la toate conturile de pe rețelele sociale și aplicațiile de chat pe care să le verifici periodic.
- verifică setările de confidențialitate din browser și asigură-te că sunt bine restricționate.
- instalează programe de control parental (din cele recomandate anterior) prin care să urmărești activitatea online a copilului tău, ce site-uri vizitează și ce anume caută.
- poziționează calculatorul sau laptopul undeva la vedere (în bucătărie sau sufragerie), unde îi va fi mult mai greu să ascundă lucrurile pe care nu are voie să le facă pe Internet.
- restricționează orele de folosire a calculatorului și a telefonului (majoritatea instrumentelor de control parental îți permit acest lucru).

20. Evitați aplicațiile care nu mențin un istoric al conversațiilor!

Trebuie să te asiguri că nu folosește aplicații care nu sunt indicate copiilor, ca Snapchat, Wechat, KLIK și Groupme. Aceste aplicații nu păstrează un istoric al conversațiilor, așa că dacă se întâmplă ceva rău, nu vei găsi urmele faptelor și nu vei putea acționa corespunzător.

21. Educați-i despre folosirea responsabilă a internetului

Copilul trebuie educat să se comporte în mediul online la fel cum s-ar comporta și în viața reală. El trebuie să învețe despre reputația online și riscurile la care se expune, dar în special trebuie să știe cum să acționeze în situații de criză.

22. Arătați-le copiilor că pot să aibă încredere în voi!

Acesta este cel mai important lucru. Copilul trebuie să știe că se poate baza pe tine în orice situație. El trebuie să înțeleagă că orice se întâmplă, poate să apeleze la tine fără să îi fie teamă sau rușine.

Ori de câte ori puteți, stați lângă copii în timp ce utilizează Internetul. Aceasta este o ocazie excelentă de a încuraja comunicarea și de a spori încrederea. Profitați de ocazie și învățați împreună.

Nu uitați că aceste reguli de securitate sunt valabile atât pentru dumneavoastră, cât și pentru copiii dumneavoastră. Încurajați-i să vă informeze despre orice cred că nu este în regulă.

Bibliografie:

- <http://www.sigur.info/siguranta-online/copii-pe-internet/copii.html>
- http://www.salvaticopiii.ro/.../p0001000100010000_Ghid%20SigurInfo%20165x235%20re
- http://adevarul.ro/tech/internet/hartuirea-online-cyberbullying-ul-cele-mai-mari-problemeinternet-adolescenti-afectati-1_5a1bf67f5ab6550cb895be91/index.html
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Agresiunea_pe_Internet

- <http://www.totuldesprename.ro/copilul-tau/psihologie-si-comportament/dusmanii-dedincolo-de-ecran-bullying-ul-virtual-sau-cyberbullying-ul>
- <https://www.orange.ro/help/articole/copiii-si-internetul-sau-cum-sa-fii-un-parinte-digital>
- <https://oradenet.salvaticopiii.ro/viata-ta-online/prietenii/ce-este-cyberbullyingul><http://cyberhelp.eu/ro/introduction>
- <https://www.bitdefender.ro/news/80-dintre-adolescenti-au-fost-hartuiti-pe-internet-aspectulfizic-pasiunile-si-situatia-materiala-principalele-motive-3393.html>
- <https://www.bluparty.ro/sfaturi-parenting-siguranta-copiilor-pe-internet/>
- <http://www.dirigintilasturdza.com/wp-content/uploads/2017/04/1Ghidul-pentru-parinti.pdf>

Ilustrațiile sunt create de către elevii Liceului de Arte “Bălașa Doamna”, Târgoviște:

Pag. 40 Ștefania Duță, Iulia Gălbenuș, Elena Tudose - clasa a X-a

Pag. 42 Ștefan Grigorescu - clasa a XI-a

Pag. 44 Maria Netbai - clasa a XI-a

Pag. 47 Bianca Cernat - clasa a XI-a

Pag. 48 Florinel Moiceanu - clasa a XI-a

Această comunicare reflectă numai punctul de vedere al echipei de lucru din Liceul de Arte „Bălașa Doamna”, iar Comisia Europeană nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

CUPRINS

ARGUMENT	4
INTERVENȚIE ÎN CAZURILE DE CYBERBULLYING.....	15
COD DE BUNĂ PURTARE PE INTERNET	29
PREVENIREA FENOMENULUI DE CYBERBULLING.....	39

